

Betænkning

over forslag til lov om omkostningsdæmpende ydelse.

(Afgivet af det politisk-økonomiske udvalg den 12. februar 1974).

Udvalget har i en række møder gennemgået lovforslaget og haft samråd med arbejdsministeren, der tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget.

Der er endvidere af udvalget modtaget skriftlige henvendelser fra Grosserer-Societetet, Industrirådet og Dansk Arbejdsgiverforening samt fra Danske Bankers Fællesrepræsentation.

De nævnte henvendelser er sammen med et af finansministeriet udarbejdet udkast til bunden opsparing, et af det radikale venstre udarbejdet notat vedrørende besparelser i stedet for bunden opsparing, forligsaftalen af 8. februar 1974 mellem venstre og socialdemokratiet, notat fra det konservative folkeparti vedhæftet som bilag til betænkningen.

Der er af arbejdsministeren stillet de under nr. 1, 2, 4 og 5 anførte ændringsforslag, hvorom der i øvrigt henvises til de ledsagende bemærkninger.

Fremskridtspartiets medlemmer af udvalget har stillet det under nr. 3 anførte ændringsforslag.

Et *flertal* (socialdemokratiets, venstres, centrum-demokraternes og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Lovforslaget må ses som et led i den samlede økonomiske politik, som flertallet er enig om. Det vil yde et væsentligt bidrag til neddæmpning af de omkostnings- og prisstigninger, der må forventes i den resterende del af 1974, og som vil udgøre en alvorlig risiko for produktion, beskæftigelse og eksport.

Flertallet er enig om, at lovforslaget om en omkostningsdæmpende ydelse må ledsages af betydelige besparelser på mindst 1.550 mill. kr. i det kommende finansår. Endvidere er flertallet enig om at supplere disse foranstaltninger med en bunden opsparing. Ved hjælp af disse foranstaltninger vil det være muligt at sikre en nødvendig afdæmpning af efterspørgselspresset, en overførsel af ressourcer til investering og eksportorienteret produktion og en lettelse af kreditvilkårene.

Flertallet er også enig om, at der allerede i indeværende folketingssamling bør indledes et dybtgående arbejde med henblik på en offentlig udgiftsreform, der kan nedbringe de statslige udgifter i de efterfølgende finansår i forhold til budgetoverslagene og dermed muliggøre en sænkning af indkomstskattetrykket.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller forslaget til *forkastelse*.

I en tid, hvor vigtigheden af offentlige besparelser er enorm, ønsker man ved forslaget at øde henved 2 milliarder kr. ud af skatteydernes penge. Beløbets udpumpning vil næppe dæmpe prisstigningerne. Udbetalingerne vil derimod få tre virkninger: øgede administrationsomkostninger i den private og offentlige sektor — stigende lønniveau — begunstigelse af de arbejdsgivere, som ikke har rationaliseret, og som kan og vil føre en hård lønpolitik over for deres medarbejdere.

Udvalget har modtaget fire og kun fire henvendelser udefra. Først og fremmest fra kredse, som skal have del i statspengene: Grosserer-Societetet, Dansk Arbejdsgiver-

forening, Industrirådet, Danske Bankers Fællesrepræsentation. Enstemmigt og uforbeholdent kritiserer de forslaget og forventer snarere, at det vil virke omkostningsføgende end omkostningsdæmpende.

Under disse omstændigheder vil udspreningen af de 2 milliarder skattekroner nok blive opfattet som hul-i-hovedet- penge ude i det praktiske liv.

Fremskridtspartiet vil ikke være med til en sådan forestilling, der intet gavner i den akutte situation og forøger landets økonomiske problemer på blot lidt længere sigt.

Et *andet mindretal* (det radikale venstres medlemmer af udvalget) kunne have tilsluttet sig forslaget, hvis det havde været led i en acceptabel økonomisk politik.

Indgreb i overenskomstforholdene på arbejdsmarkedet er undgået. Mindretallet lægger også vægt på, at forslaget er udformet på en sådan måde, at der er praktiske muligheder for til sin tid at „styre“ afviklingen af de omkostningsdæmpende tilskud.

Imidlertid er forslaget som følge af forliget mellem flertalspartierne blevet led i en helhed, som mindretallet ikke kan tiltræde. Den bundne opsparing kan befrygtes at føre til en lønglidning, der modvirker hovedformålet for den politik, som den omkostningsdæmpende ydelse er udtryk for. Hertil kommer, at finanspolitikken påvirkes af den omkostningsdæmpende ydelse og af den bundne opsparing på en måde, der er dårligt tilpasset den forventede udvikling i samfundsøkonomien og på arbejdsmarkedet.

Mindretallet har derfor ved forhandling med andre partier søgt at få den bundne opsparing fjernet og erstattet af videregående besparelser og beklager, at der ikke har kunnet opnås fornøden tilslutning hertil.

I bilaget til nærværende mindretalsudtalelse er anført forslag til besparelser i statsudgifterne, som efter mindretallets opfattelse bør træde i stedet for den bundne opsparing.

Mindretallet kan under hensyn til foranstående ikke medvirke til gennemførelsen af forslaget om en omkostningsdæmpende ydelse.

Et *tredje mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke

medvirke til gennemførelsen af lovforslaget. Mindretallet ser dette lovforslag og forslaget om udbyttebegrænsning som led i den samlede politik, der har fundet udtryk i forliget mellem regeringen og socialdemokratiet. Der er således en direkte sammenhæng til det bebudede forslag om en bunden opsparing, som mindretallet agter at stemme imod.

Mindretallet anser de foranstaltninger, forliget omfatter, for aldeles utilstrækkelige og uegnede som løsning af de alvorlige økonomiske problemer, der skal klares. I den rette sammenhæng kunne en ganske kortvarig ydelse til virksomhederne for at opnå en omkostningsdæmpning måske accepteres. Som regeringens og socialdemokratiets forlig nu er fastlagt, mener mindretallet ikke, der er udsigt til, at kontantydelsen vil tjene noget formål hverken på kortere eller længere sigt. Når de tre marts-dyrtidsportioner nu kommer til udbetaling, tillige med at knap 2 milliarder kr. udbetales til virksomhederne, vil der blive tale om et sådant efterspørgselspres i de nærmeste måneder, at det må frygtes, at omkostningsdæmpningen ikke vil slå igennem.

Mindretallet lægger samtidig afgørende vægt på, at når knap 2 milliarder kr. af statens skatteindtægter anvendes til disse nye tilskud, vil udsigterne til at kunne gennemføre en snarlig lettelse af det direkte skatte tryk forringes.

Mindretallet har ønsket væsentlig større besparelser gennemført på statsbudgettet end de begrænsede besparelser, der indeholdes i forliget mellem regeringen og socialdemokratiet. Mindretallet beklager stærkt, at regeringen har opgivet de spareforslag, regeringen selv har stillet.

Det konservative folkeparti har ønsket en samlet politik, der effektivt begrænsede de alt for store omkostningsstigninger, der må ventes. Mindretallet beklager, at regeringen ikke har villet gøre noget seriøst forsøg på at inddrage parterne på arbejdsmarkedet i tilrettelæggelsen af en sådan politik.

Mindretallet henviser til den af det konservative folkeparti i udvalget fremlagte skitse til en økonomisk helhedsløsning.

Et *fjerde mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) må ikke alene anse

forslaget for utjenligt til sanering af økonomien, men for direkte skadeligt.

Tilskuddet til arbejdsgiverne på 1,9 milliarder kr. skal udredes af skatteyderne. Der ved bliver de nødvendige lettelser af skattebyrden for lønmodtagerne yderligere vanskeliggjort.

Forslaget bidrager således til forværring af den sociale balance, medens dets omkostningsdæmpende virkninger må anses for mere end tvivlsomme. Mindretallet vil derfor modsætte sig lovens vedtagelse.

Et femte mindretal (Poul Westergaard (DR)) indstiller lovforslaget til *forkastelse* med følgende begrundelse:

Lovforslaget angives at være et led i regeringens pris- og omkostningsdæmpende politik, men da de øvrige led i en sådan politik ikke for nærværende foreligger fuldt oplyst for udvalget, er det alene muligt at tage isoleret stilling til det foreliggende lovforslag, hvilket må beklages.

Lovforslaget vil overføre 1,9 mia kr. fra statskassen til Danmarks arbejdsgivere med enkelte undtagelser, jfr. lovforslagets § 2, stk. 1 og 2, således også til en række virksomheder og institutioner, der ikke er egentlige erhvervsvirksomheder (private skoler, faglige sammenslutninger, arbejdsgiverforeninger, politiske og velgørende foreninger — for blot at nævne enkelte eksempler). Andre forhold lige vil skattetrykket vokse med samme 1,9 mia kr. eller begrænse mulighederne for skattelettelser tilsvarende. Da skattetrykket i forvejen er for stort og utvivlsomt virker i retning af at drive omkostningerne i vejret gennem skatternes overvæltning på priserne og ved at stimulere til yderligere lønglidning, er en forøgelse af statsudgifterne som den foreslåede særdeles uheldig og stridende imod lovforslagets formål.

Idet regeringen synes at se bort fra sådanne virkninger af de til ydelsen svarende skattebyrder, udtrykkes i bemærkningerne til lovforslaget forventninger om en omkostningsdæmpende virkning af et sådant arbejdsgivertilskud. Arbejdsministeren har over for udvalget oplyst, at den omkostningsdæmpende virkning forventes at ville svare til 1-1½ dyrtidsportion pr. september 1974 og muligvis yderligere ½-1 dyrtidsportion pr. marts 1975. Disse forventninger

bygger på den forudsætning, at *hele* arbejdsgivertilskuddet (1,9 mia kr.) bruges til nedsættelse af priserne på det danske hjemmemarked, dels i kraft af den almindelige pris-konkurrence og dels i kraft af en forventet skærpet prislovgivning.

Denne forudsætning for lovforslaget kan af flere grunde ikke være rigtig: *For det første* går en del af tilskuddet som nævnt til virksomheder, der ingen produkter markedsfører, og som heller ikke er underkastet nogen kontrollovgivning vedrørende deres omkostningsdækning. *For det andet* må det forekomme helt utænkeligt, at erhvervsvirksomheder, der kun markedsfører en lille del af deres produktion (eller slet ikke) på hjemmemarkedet og hovedparten (eller det hele) på eksportmarkederne, skulle kunne tvinges til at lade deres tilskud bruge fuldt ud til en nedsættelse af deres (evt.) priser på hjemmemarkedet og derved sælge til priser, som ikke ville levne konkurrerende virksomheder med en anden afsætningsstruktur nogen mulighed for omkostningsdækning. En sådan statsforvriddning af prisdannelsen ville, om den blev søgt gennemtvunget, få helt uoverskuelige følger for Danmarks erhvervsliv og for beskæftigelsen, og den ville i øvrigt ikke på nogen måde kunne forbedre eksporterhvervenes konkurrenceevne. *For det tredje* må tilskudsordningens kortvarige karakter sammen med udsigterne for erhvervenes produktionsvilkår på lidt længere sigt gøre det usandsynligt, at tilskuddene i almindelighed vil slå igennem på priserne i nævneværdig udstrækning. Heller ikke, selv om prislovgivningen skærpes yderligere og suppleres med flere offentlige prisinstruktører og kontrollanter.

Forudsætninger for forventningerne til lovforslagets prisdæmpende virkning må derfor siges at være helt urealistiske og uden sammenhæng med erhvervenes afsætnings- og prispolitik, som den faktisk er tilrettelagt.

Når yderligere tages i betragtning, at ca. 80 pct. af arbejdsgivertilskuddet betales af lønmodtagerne gennem deres skatter, og de psykologiske virkninger heraf på lønforhandlingerne i foråret 1975, er det forståeligt, at forslaget i den forventede politiske sammenhæng har mødt massiv modstand fra erhvervslivet.

Det bemærkes i øvrigt, at retsforbundets gruppe den 24. januar 1974 har fremlagt en

samlet alternativ saneringsplan, baseret på bl. a. offentlige besparelser på 4,4 mia kr., en særlig jordskat til dæmpning af jordspekulationer og mærkbare indkomstskattelettelser.

Æ n d r i n g s f o r s l a g.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 2.

1) *Stk. 2* affattes således:

„*Stk. 2.* Det samme gælder for banker, sparekasser og forsikringsselskaber samt de i lov nr. 281 af 10. juni 1970 om realkreditinstitutter nævnte realkreditinstitutter.“

2) *Stk. 3* affattes således:

„*Stk. 3.* Inden 10. marts 1974 skal de af stk. 1 omfattede statslige arbejdsgivere gennem finansministeriet, de af stk. 1 omfattede amtskommunale og kommunale arbejdsgivere gennem indenrigsministeriet og de af stk. 2 omfattede arbejdsgivere gennem handelsministeriet give meddelelse til Arbejdsmarkedets Tillægspension om deres i Arbejdsmarkedets Tillægspension registrerede arbejdsgivernummer.“

Til § 3.

Af et *mindretal* (Glistrup (FP) og Gede (FP)):

3) Som nyt stykke tilføjes efter stk. 2:

„*Stk. 3.* Arbejdsministeren kan bestemme, at krav efter denne lov bortfalder, når kravet udgør mindre end 500 kr. Denne beløbsgrænse skal ikke være gældende efter 1. april 1977.“

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalgets medlemmer med undtagelse af Glistrup (FP) og Gede (FP)):

4) Som nyt stk. 3 indsættes:

„*Stk. 3.* Arbejdsministeren kan fastsætte regler om, at krav efter denne lov bortfalder, når kravet udgør mindre end 100 kr.“

Ny paragraf.

5) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

„§ 0. Krav på ydelse efter denne lov kan ikke sælges, pantsættes eller på anden måde overdrages eller gøres til genstand for retsforfølgning.“

B e m æ r k n i n g e r.

Til nr. 1.

Det har i udvalget været den overvejende opfattelse, at realkreditinstitutterne også burde være undtaget fra loven. Da der ikke er nogen afgørende administrative hensyn, der taler imod at undtage de realkreditinstitutter, der er nævnt i realkreditloven, har man ment at kunne imødekomme udvalgets ønske ved at fremsætte nærværende ændringsforslag. Det bemærkes, at efter forslagets formulering er også Kreditforeningen af Kommuner i Danmark og Dansk Landbrugs Realkreditfond undtaget fra ordningen, jfr. nævnte lovs § 3, stk. 1.

Til nr. 2.

Ændringsforslaget er af teknisk karakter. Det er fundet mere praktisk, at de omhandlede oplysninger passerer de pågældende ressortministerier, også for at disse kan tage stilling til eventuelle tvivlsspørgsmål vedrørende afgrænsningen af kredsen af arbejdsgivere, der er undtaget fra ordningen.

Til nr. 4.

For at lette lovens administration er det fundet hensigtsmæssigt, at helt små beløb ikke skal udbetales eller eventuelt tilbagebetales.

Reglen gælder såvel ved de påtænkte a conto-udbetalinger som ved den endelige opgørelse. Det forhold, at krav på enkelte a conto-udbetalinger andrager mindre end 100 kr., vil ikke bortskære retten til at få udbetalt beløbet ved den endelige opgørelse, når blot kravet ved den endelige opgørelse andrager mindst 100 kr.

Til nr. 5.

Af hensyn til at lette lovens administration er det fundet hensigtsmæssigt, at krav på ydelser ikke kan gøres til genstand for retsforfølgning.

Ændringsforslaget hindrer derimod ikke, at ydelser kan gøres til genstand for retsforfølgning, efter at udbetaling har fundet sted.

Lysholt Hansen (S).

Heinesen (S).

Per Hækkerup (S).

Anker Jørgensen (S).

Kjeld Olesen (S).

Christoffersen (V),
næstformand.

Enggaard (V),
formand.

Hilmar Baunsgaard (RV).

Dahlggaard (RV).

Ninn-Hansen (KF).

Schlüter (KF).

Erhard Jakobsen (CD).

Jens Møller (KrF).

Glistrup (FP).

Gede (FP).

Poul Westergaard (DR).

Ømann (SF).

Bilag 1.

GROSSERER-SOCIETETET

Den 8. februar 1974.

Med dyb foruroligelse har Grosserer-Societetet bemærket sig indholdet af det økonomisk-politiske forlig mellem Venstre og Socialdemokratiet, som danner baggrunden for det af arbejdsministeren den 8. februar 1974 fremsatte forslag til lov om omkostningsdæmpende ydelse.

Set i sammenhæng med dette forlig må lovforslaget anses for perspektivløst og skadeligt.

Med udgangspunkt i Det økonomiske Råds formandskabs beregninger over den forventede udvikling i lønomkostningerne i 1974 synes det lidet betryggende, at forliget alene sigter mod hel kompensation i et halvt år og derefter mod halv kompensation i det følgende halve år at tre dyrtidsportioners omkostningsvirkning i virksomhederne.

Forslagets inflationsmodvirkende effekt er så kortvarig og så beskeden, at det ikke på nogen måde kan rimeliggøre de rigoristiske indkomstpolitiske indgreb af permanent art, som forslaget til lov om priser og avancer indebærer for de erhvervsdrivende.

Uimodsagt har Det økonomiske Råds formandskab efter en indgående analyse fastslået, at alene bredt virkende indkomstpolitiske foranstaltninger kan betrygge såvel betalingsbalancen som beskæftigelsen. Grosserer-Societetet skal derfor på det alvorligste henstille til udvalget, at det afviser det foreliggende forslag som aldeles utilstrækkeligt i inflationsbekæmpende øjemed. Medmindre lønudviklingen bringes inden for rammer, der holder inflationstakten på niveau med udviklingen i lande, danske erhvervsvirksomheder skal konkurrere med, må en urovækkende beskæftigelses- og betalingsudvikling befrygtes.

Grosserer-Societetet må endvidere finde det til det yderste betænkeligt, at man — for at undgå direkte indgreb i omkostningsdannelsen, som modsvarer de foreslåede

indgreb i de erhvervsdrivendes pris- og advancedannelse — har konstrueret en form for indirekte indgreb, som yderligere belaster statskassen med en udgift på 1,9 milliarder kr.

Navnlig synes en sådan ny og meget væsentlig statsudgift uantagelig, når den anskues i sammenhæng med de øvrige ingredienser i det politiske forlig, som er henvist til udvalgets behandling. Grosserer-Societetet har således bemærket, at den samlede ramme for de besparelser i finanslovforslaget for 1974-75, som er aftalt mellem de to forligspartier, er så beskeden som ca. 1½ mia kr. Det er mindre end udgiftsvirkningen af forslaget til lov om omkostningsdæmpende ydelse. Det er væsentligt mindre, end regeringen hidtil har stillet i udsigt som målet for efterspørgselsbegrænsende besparelser. Og det er ganske minimalt, målt i forhold til den budgetterede stigning i statsudgifterne på 11-12 milliarder kr., som var indeholdt i det oprindelige finanslovforslag.

Det er Grosserer-Societetets opfattelse, at alle byrder i inflationsbekæmpende øjemed vil være båret forgæves, såfremt folketinget affinder sig med så ubetydelige og så ganske utilstrækkelige begrænsninger i statsudgifternes eksplosive vækst, som det er forudsat i det foreliggende forlig.

Navnlig på baggrund af den umådeholdne offentlige beslaglæggelse af ressourcer, som forliget accepterer, forekommer det stridende mod de mest elementære mål for den økonomiske politik, når forliget omfatter også gennemførelsen af en tvungen opsparring blandt et mindretal af skatteyderne, som skal binde mere end en milliard kr. i statskassen.

Uligevægten på kapitalmarkedet er senest bekræftet ved nye kursstyrt for obligationer. Samtidig er erhvervenes investeringsbehov større end nogensinde, hvis samfundet

skal producere sig ud af de økonomiske vanskeligheder. På denne baggrund er forslaget om en tvungen opsparing helt uforståeligt.

Det er aldeles usandsynligt, at det i nævneværdig udstrækning vil bidrage til at begrænse det private forbrug. Den milliard kr., som ifølge forslaget skal trækkes ud af markedet, vil helt overvejende komme til at virke som en yderligere belastning af kapitalmarkedet. Enten derved, at tvangsbundne midler overføres fra indlånskonti, eller derved, at de søges fremskaffet ved en forceret låntagning.

Grosserer-Societetet skal derfor henstille, at dette skadelige og nytteløse lovforslag ikke nyder fremme.

Det tenderer imod en yderligere vanskeliggørelse af mulighederne for at fremmedfinansiere erhvervsinvesteringerne på et tidspunkt, hvor de mangeårige pris- og avanceindgreb har sat snævre grænser for selvfinansieringsmulighederne.

Yderligere vil investeringerne blive bremsede eller forhindret, når forliget også omfatter en aftale om at forøge beskatningen af selskabernes fortjeneste.

Set under ét virker forslagene om en permanent pris- og avancelov, om en tvungen

opsparing og om højere selskabsskatter som et samlet og planlagt fremstød med henblik på at lægge flest mulige sten i vejen for en forøgelse af de konkurrerende erhvervsinvesteringer. Og indtrykket forstærkes derved, at de to forligspartier så ganske synes at have opgivet indsatsen mod det voldsomt voksende offentlige ressourceforbrug, som er hovedårsagen til den del af inflationen, der har sit udspring her i landet.

Grosserer-Societetet skal derfor henstille, at udvalget kritisk vurderer hele den forligssammenhæng, hvori forslaget til lov om omkostningsdæmpende ydelse er fremsat, og at udvalget tillægger, at den fremlagte skitse til en økonomisk politik i sin helhed forkastes, fordi den så tvært imod at føre samfundet nærmere mod en ligevægt vil forøge beskæftigelses- og betalingsbalanceproblemerne, såfremt den føres ud i livet.

Grosserer-Societetet skal derfor også henstille, at forslaget til lov om omkostningsdæmpende ydelse ikke nyder fremme, men at der i stedet gennemføres en lovgivning, som tilsikrer, at de konkurrenceudsatte erhvervsvirksomheders omkostninger ikke her i landet vokser stærkere end i de lande, som Danmark samhandler med.

Med venlig hilsen
Grosserer-Societetet
Dan Bjørner
formand.

/ H. Sejer-Petersen
generalsekretær.

Bilag 2.**INDUSTRIRÅDET
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING**

Den 8. februar 1974.

Vi skal herved meddele, at Industrirådets og Arbejdsgiverforeningens forretningsudvalg i dag dels hver for sig, dels i et fællesmøde har drøftet regeringens kriseplaner.

For Industrirådet:
Ebbe Christensen,
fungerende formand.

Drøftelserne resulterede i vedlagte udtalelse, der hermed fremsendes til medlemmerne af regering og folketing, og som samtidig er tilstillet offentligheden.

For Dansk Arbejdsgiverforening:
Leif Hartwell,
formand.

Medlemmerne af regering og folketing.

Industrirådets og Dansk Arbejdsgiverfor-
enings forretningsudvalg har i dag kl. 11.00
hver for sig drøftet regeringens kriseplaner.
Kl. 12.30 mødtes de to forretningsudvalg
ekstraordinært til et fællesmøde, hvorfra der
er udsendt følgende udtalelse:

Det sæt af kriseforanstaltninger, der ind-
går i den politiske forligsskitse, rummer
hverken nogen kortsigtet eller langsigtet
løsning på landets alvorlige økonomiske
problemer.

På den ene side indebærer disse foran-
staltninger i bedste fald kun en kortvarig
udskydelse af problemerne omkring en
omkostningsstigning, der truer produktion
og beskæftigelse. På den anden side indehol-
der forligsskitsen væsentlige elementer, der
varigt forringer mulighederne for at virke-
liggøre den industrielle og øvrige erhvervs-
mæssige udvikling, som senest perspektiv-
planredegørelse nr. 2 har påpeget nødven-
digheden af.

Vi nærer stor betænkelighed ved lovfors-
laget om en omkostningsdæmpende ydelse.
Selv om realiteten er, at virksomhederne
bliver sat til at forvalte forbrugerpristil-
skud, opfattes ordningen som et tilskud til
erhvervslivet, der kan udløse fornyet om-
kostningspres.

Den seneste udvikling omkring dyrtidsre-
guleringen har tydeligt vist, at tiden er lø-
bet fra en ordning, der i en situation med
voldsomt stigende energi- og råvarepriser
automatisk udløser en stigning i lønomkost-
ningerne, der kan skabe ledighed i de med
udlandet konkurrerende erhverv.

Under alle omstændigheder er det beklag-
eligt, at det ikke efter det første politiske
udspil var muligt at få tilvejebragt forhand-

linger mellem hovedorganisationerne indbyr-
des og mellem dem og regeringen om en
ordning, der kunne begrænse omkostnings-
stigningen. Dermed kunne risikoen for ledig-
hed i løbet af året være blevet afbødet, og
der kunne samtidig være tilvejebragt grund-
lag for, at den siddende dyrtidskommission
kunne enes om en løsning på længere sigt.
Det nu fremsatte forslag om omkostnings-
dæmpende ydelser kan spærre vejen for en
langsigtet løsning.

Vi vender os i øvrigt imod den påtænkte
forhøjelse af selskabsskatten og forslaget til
ny permanent prislov, som begge forringer
erhvervslivets investeringsvilkår, og som er
i modstrid med ønskerne om, at landet pro-
ducerer sig ud af sine vanskeligheder. Vi har
ingen tiltro til, at den foreslåede bundne
opsparing vil føre til den for erhvervslivets
udvikling nødvendige forøgelse af den sam-
lede opsparing og af arbejdsindsatsen.

Som det politiske forlig nu tegner sig, må
vi anse det for meget tvivlsomt, om de fore-
slåede foranstaltninger virkelig vil føre til en
sanering af landets økonomi. En varig løs-
ning, der tilvejebringes ved drøftelse mellem
regering og folketing, erhvervsliv og ar-
bejdsmarked, og som kan få virkning fra
andet halvår 1974, vil være at foretrække for
en hovedkuldts løsning, der er knyttet til de
dyrtidsportioner, som udløses af januar-
pristallet i år.

Industrirådets og Arbejdsgiverforenin-
gens forretningsudvalg beder derfor regerin-
gen overveje at udsætte de igangværende
forligsdrøftelser og behandlingen af samtlige
nævnte lovforslag og at tage initiativ til de
af os foreslåede drøftelser om en varig løs-
ning.

Bilag 3.

DANSKE BANKERS FÆLLESREPRÆSENTATION

Den 11. februar 1974.

I den foreliggende situation, hvor den inflationære udvikling, hensynet til erhvervslivets konkurrencevilkår, betalingsbalanceudviklingen m. v. nødvendiggør en hurtig og effektiv indsats, må vi give udtryk for bekymring med hensyn til virkningen af det lovkompleks, der som led i det politiske forlig nu er fremlagt.

Vi finder herunder ikke, at en bunden opsparing således som foreslået vil være noget egnet bidrag, men vi vedstår vort tilsagn over for Finansministeriet om teknisk at ville medvirke ved ordningens administration, såfremt lovforslaget måtte blive gennemført. Vi forudsætter herved, at den administrative tilrettelæggelse vil blive udformet på en sådan måde, at der beslaglægges så få personaleressourcer som muligt.

Vi deler Arbejdsgiverforeningens og Industrirådets betænkeligheder ved lovforslaget om en omkostningsdæmpende ydelse. Skulle dette lovforslag blive gennemført, ønsker vi at pege på, at banker, sparekasser og forsikringsselskaber ifølge § 2, stk. 2, som de eneste erhvervsvirksomheder er undtaget fra ordningen.

Vi må stille os uforstående over for dette og ønsker at give udtryk for, at lovforslaget således indebærer en forskelsbehandling af pengeinstitutterne og forsikringsselskaberne, som er i strid med den tidligere tilsvarende lovgivning, og som vi af hensyn til mulig fremtidig lovgivning på andre områder principielt må tage afstand fra.

Med venlig hilsen

S. O. Sørensen

A. Skjoldager

Til Folketingets økonomisk-politiske udvalg.

Bilag 4.

FINANSMINISTERIET

Den 12. februar 1974.

Til orientering for udvalget sendes vedlagt et udkast til bunden opsparing beregnet særskilt for hver ægtefælle.

Anders Andersen

/ Henning Møller.

Til folketingets politisk-økonomiske udvalg.

FINANSMINISTERIET

Skattedepartementet

Den 12. februar 1974.

Udkast til bunden opsparing beregnet særskilt for hver ægtefælle.

Udkastet til beregningsregler for bunden opsparing bygger på følgende forudsætnin-
ger:

1. Den bundne opsparing beregnes af de skattepligtige indkomster for indkomståret 1973.

2. Hvis hustruen har indkomst, der beskattes særskilt, beregnes den bundne opsparing for hver ægtefælle for sig.

3. Forinden den bundne opsparing beregnes ved hjælp af skalaen i punkt 4, nedsættes den skattepligtige indkomst med et særligt fradrag. Dette fradrag udgør 40.000 kr. for enlige, mens ægtefællernes fradrag er på

Af en opsparings-
pligtig skalaindkomst på
indtil 30.000 kr.

mellem 30 og 60.000 kr. 1.200 kr. af 30.000 kr. + 7 pct. af resten

over 60.000 kr. 3.300 - - 60.000 - + 9 pct. - -

beregnes opsparingsbeløbet med
4 pct.

Eksempler på, hvorledes dette udkast vil virke, er anført i vedføjede oversigt. Her er den bundne opsparing ifølge udkastet beregnet dels for ugifte, dels for ægtepar, hvor den ene ægtefælle er helt uden indkomst eller har en indkomst svarende til en trediedel

30.000 kr. for hver person. Hvis den ene ægtefælle ikke kan udnytte sit 30.000 kr.s fradrag, fordi den skattepligtige indkomst er under 30.000 kr., overføres det uudnyttede fradragsbeløb til den anden ægtefælle. Herved vil f. eks. manden få dobbelt 30.000 kr.s fradrag, hvis hustruen udelukkende arbejder i hjemmet.

4. Når den skattepligtige indkomst er nedsat med de fradragsbeløb, der er omtalt i punkt 3, beregnes opsparingsbeløbet af den resterende indkomst — den opsparingspligtige skalaindkomst — ved hjælp af følgende skala:

eller halvdelen af ægtefællernes sammenlagte skattepligtige indkomst.

Udkastet vil medføre en samlet bunden opsparing, der rent skønsmæssigt kan anslås til omkring 1.120 mill. kr.

Eksempler på bunden opsparing.

Skattepligtig indkomst 1973 ¹⁾	Enlige	Samlet bunden opsparing for ægtepar når den ene ægtefælles indkomst er:		
		0 kr.	1/3 af ægteparrets samlede indkomst.	1/2 af ægteparrets samlede indkomst.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
40.000	0	0	0	0
50.000	400	0	0	0
60.000	800	0	0	0
70.000	1.200	400	400	400
80.000	1.900	800	800	800
90.000	2.600	1.200	1.200	1.200
100.000	3.300	1.900	1.799	1.600
120.000	5.100	3.300	3.000	2.400
150.000	7.800	6.000	5.000	4.500
200.000	12.300	10.500	8.865	8.400

¹⁾ For ægtepar angiver beløbene begge ægtefællers samlede indkomst.

Bilag 5.**DET RADIKALE VENSTRE**

Den 12. februar 1974.

Besparelser i stedet for bunden opsparing.

Det Radikale Venstres folketingsgruppe fremsætter nedenstående spareforslag, som skal træde i stedet for det bebudede forslag om tvungen opsparing. Forslagene omfatter besparelser på i alt 750 mill. kr. på statsbudgettet. Heraf er de 475 mill. kr. yderligere besparelser i forhold til Venstres og Socialdemokratiets forligsskitse. Besparelsen på 275 mill. kr. ved overgang til statsgaranterede lån betyder en aflastning af statsbudgettet, men har i øvrigt ikke samme økonomiske virkning som de andre besparelser.

	Mill. kr.
<i>Ministeriet for Grønland</i>	
§ 9. 20. Bygge- og anlægsprogram	7
<i>Landbrugsministeriet.</i>	
§ 11.2.02. Veterinærkontrol yderligere	10
§ 11.2.15. Statens plantetilsyn. Højere kontrolafgifter	2
§ 11.20.02. Ny væksthushorsøgsstation. Årslev projekt nedtrappes	2
<i>Boligministeriet.</i>	
§ 14.20.03.73.03 } Almennyttigt byggeri og kollegielån	60
§ 23.1.00.5 } Samtidig ophæves landsbyggefondens pligt til at indskyde 4.000.— kr. som prioritet pr. lejlighed i nyt byggeri.	
<i>Miljøministeriet.</i>	
§ 14.30.02.73.02. Statens bygge- og boligfond	60
<i>Socialministeriet.</i>	
§ 15. A.4.02.61.01.05. Børnetilskud	
Halv dyrtidsregulering under hensyn til skattefriheden for denne indkomst.	120
<i>Ministeriet for offentlige arbejder.</i>	
§ 16.20.10.70.01 og 71.01. Veje og anlæg yderligere	42
§ 2.04.04.20.70.03. Projektering af Saltholm	12
§ 2.04.04.20.71.03. Køb af øen Saltholm	15
§ 2.11.11.20.70.01. Udskydelse af Storebæltsbroen	10
<i>Handelsministeriet.</i>	
§ 17.20.03.73.7. Udlån til industrien	5
<i>Undervisningsministeriet.</i>	
§ 20.1.19.61.01. Uddannelsesstøtte	
Omlægning af stipendier til elever i forbindelse med kommunalisering af administrationen	35
§ 20.3.01. og 04. Begrænsning i optagelsen af nye elever på stats- og privatseminarierne	10
Nedsættelse af mejeritilskud	75
På landbrugs- og handelsministeriets konto 11 og 17 gennemføres besparelser på erhvervenes konsulentordninger ved nedsættelse af statens tilskud på 10-15 pct. ca.	10
	475
§ 20.30.01.73.01. Statslån til studerende erstattes af statsgaranterede lån	275
	750

Bilag 6.

Forligsaftale af 8. februar 1974 mellem Venstre og Socialdemokratiet.

I. En særlig omkostningsdæmpende ydelse.

1. Der gives til virksomhederne en særlig omkostningsdæmpende ydelse i perioden fra 1. marts 1974 til 28. februar 1975. Ydelsen udbetales kvartalsvis og udgør i hvert af de to første kvartaler af perioden 8 gange det samlede ATP-bidrag pr. ATP-forsikret. I hvert af de to sidste kvartaler af perioden udgør ydelsen 4 gange det samlede ATP-bidrag pr. ATP-forsikret.

2. Der gives ingen omkostningsdæmpende ydelse til statslige, kommunale og andre offentlige virksomheder og institutioner. Undertaget er ligeledes pengeinstitutter og forsikringselskaber.

3. Den særlige ydelse beregnes og udbetales af ATP.

4. Udbetalingen af den særlige ydelse vil i finansåret 1974-75 belaste de offentlige budgetter med ca. 1,9 mia kr.

5. I lovforslaget om priser indsættes en bestemmelse, gående ud på, at den omkostningsdæmpende ydelse modregnes ved prisfastsættelsen.

6. Der fremsættes lovforslag om markedsføring og om et forbrugerklagenævn.

II. Bunden opsparing.

1. Der gennemføres for finansåret 1974-75 en bunden opsparing for alle skatteydere, der i 1973 havde en skattepligtig indkomst på over 40.000 kr. for enlige og 50.000 kr. for ægtepar. Opsparingen pålignes med 3 pct. for indkomster mellem 47.000 kr. og 80.000 kr., med 6 pct. over 80.000 kr., med 9 pct. over 120.000 kr., idet der ses bort fra beløb under 100 kr. i opsparing. Personer over 67 år fritages.

2. Den tvungne opsparing skal ske ved indskud på spærret konto i bank eller sparekasse.

3. De bundne beløb frigives efter mindst 3 års forløb efter nærmere regler.

4. De påløbne rentebeløb kan indskyderen frit disponere over. De gøres til genstand for normal beskatning.

5. Den bundne opsparing vil i finansåret 1974-75 indebære en binding af en størrelsesorden på ca. 1.050 mill. kr.

III. Besparelser.

1. Der gennemføres på finanslovsforslaget besparelser på mindst 1.550 mill. kr.

2. Med det ovennævnte beløb er fastlagt den ramme for besparelser i finansåret 1974-75, som de to partier kan acceptere under hensyntagen til de øvrige led i den samlede økonomiske løsning.

IV. Skatterne.

1. Der er enighed om, at der tilsigtes indført pligt for pengeinstitutterne til årlig indberetning af rentebeløb over en vis størrelse.

2. I overvejelserne om at undgå misbrug af skattelovgivningen er der dels spørgsmålet om utilsigtede afskrivningsmuligheder, dels problemer med 0-indkomsterne.

Finansministeren vil — for at løse nogle af disse problemer — fremsætte lovtorslag om kommanditselskaber og vil overveje, om man også på andre måder kan nå frem til, at urimelige 0-indkomster forhindres.

3. For folke- og invalidepensionister gennemføres en lempelse af skatten på ekstra-indkomster.

4. Forslag til forenkling af restskatteopkrævningen gennemføres snarest muligt.

5. En forhøjelse af selskabsskatterne gennemføres.

6. I forbindelse med forslaget om ophævelse af 2½ pct. afgiften tilsigtes der en ændring af kapitalvindingsskatten for at skærpe skatten for de virkelige kapitalgevinster.

Bilag 7.

DET KONSERVATIVE FOLKEPARTI

Den 4. februar 1974.

Danmarks økonomi trues i år først og fremmest af omkostningsstigninger, der utvivlsomt vil overstige 20 pct., hvis der ikke gribes ind.

Uden en effektiv økonomisk helhedsløsning vil resultatet uundgåeligt blive manglende konkurrenceevne i de udlandskonkurrerende erhverv og dermed betydelig arbejdsløshed i årets sidste halvdel.

Til grund for den løsning, Det konservative Folkeparti stiller forslag om nedenfor, ligger følgende vurdering af krisens omfang og forventede udvikling:

Den økonomiske aktivitet må antages at ville holde sig på et højt niveau i årets første del, hvorimod der, efterhånden som omkostningsstigningerne slår igennem, vil blive betydelig arbejdsløshed og for lav kapacitetsudnyttelse særlig i årets sidste måneder. Betalingsbalanceunderskuddet vil stige væsentligt i 1974 både på grund af for høj import og for lav eksport.

I den foreliggende økonomiske situation er det ikke muligt at opnå en tilstrækkelig afdæmpning af omkostningsstigningerne ved at begrænse efterspørgslen på traditionel vis gennem skatteforhøjelser, momsforhøjelse eller bunden opsparing. På længere sigt vil sådanne indgreb øge risikoen for arbejdsløshed.

Den rigtige og effektive løsning vil være foranstaltninger, der forhindrer de aldeles ødelæggende omkostningsstigninger. Dette vil kun være muligt ved at gennemføre offentlige besparelser, der gør det forsvarligt at lempe den direkte beskatning. Sammenkædningen af begrænsninger i omkostningsstigningerne og lempet beskatning vil formindskede beskæftigelsesproblemet.

De fremsatte forslag om indgreb i den nuværende ordning om dyrtidsregulering vil

ubestrideligt medføre en vis omkostningsdæmpning. Forslagene har dog også uheldige virkninger, fordi de griber ind i en overenskomstdel, der er mere betydelig for nogle grupper af lønmodtagere end for andre. Dertil kommer, at forslagene kan få uoverskuelige konsekvenser for de næste overenskomstforhandlinger, og at der vil foreligge uafklarede overgangsproblemer, når ordningerne skal høre op.

Afgørende er det, at forslagenes virkninger vil være for begrænsede til at sikre konkurrenceevnen og dermed beskæftigelse og produktion i de erhverv, der konkurrerer direkte med udlandet.

Forslagene vil ikke forhindre, måske snarere bidrage til en betydelig længsletning.

I en række europæiske lande må regnes med, at omkostningsstigningerne ikke vil overstige ca. 10 pct. i 1974. Der er derfor behov for at beskære omkostningerne til ikke at stige stærkere i Danmark. Ellers vil det ikke være gennemførligt at få en overflytning af ressourcer til den produktion, der har direkte betydning for en nedbringelse af betalingsbalanceunderskuddet.

Det konservative Folkeparti foreslår derfor, at der omgående føres forhandlinger mellem regering, erhvervslivet og organisationerne om en hurtig gennemførelse af en samlet indkomstpolitik.

Grundlaget bør være, at der i foråret gives de lønforhøjelser (dyrtids- og overenskomstillæg), der er aftalt i de gældende overenskomster. Derefter etableres en lønpause. Som forudsætning herfor gives en dertil afpasset skatteletelse som kompensation for uundgåelige prisstigninger. Arbejdsmarkedets parter indbydes til at deltage i drøftelser om skattelempelsens nærmere udformning.

Vi foreslår, at følgende elementer indgår i regeringens forslag til drøftelse med parterne og partierne:

1. Dyrtidsportionerne pr. marts 1974 udbetales. Eventuelt sker udbetalingen på sædvanlig måde, men således, at den hermed for virksomhederne forbundne omkostningsstigning begrænses ved, at disse som en midlertidig foranstaltning undgår at indbetale den til udbetalingen svarende skat — eller modtager et midlertidigt tilsvarende bidrag.

2. Det aftales med arbejdsmarkedets parter, at arbejdet i det nedsatte dyrtidsudvalg fremskyndes, så en rapport kan foreligge senest 1. juli 1974.

3. Der gennemføres offentlige besparelser i størrelsen ca. 4 milliarder kr. på grundlag af de af regeringen, Det konservative Folkeparti og andre partier fremlagte forslag. Der forberedes en nedsættelse af indkomstskatten, der kan slå igennem pr. 1. september 1974, og som garanteres opretholdt til den 1. marts 1976. Det forhandles nærmere, hvorledes lettelsen fordeles på evt. ændring af trækprocenten, bundgrænse og personfradrag. Dette kan f. eks. ske ved en ombytning af skattekort som i 1972.

4. Arbejdsmarkedets parter optager på grundlag af punkterne 2 og 3 forhandlinger med henblik på indgåelse af nye overenskomster allerede pr. 1. september 1974 til

udløb 1. marts 1976. Den nuværende overenskomstperiode forkortes således med et halvt år, og næste periode bliver på 1½ år.

5. Mellem regeringen og arbejdsmarkedets parter søges aftalt en „lønpause“, der også indebærer, at dyrtidsportionerne i efteråret 1974 bortfalder på baggrund af den gennemførte skattenedsættelse, og den nuværende dyrtidsreguleringsordning afløses senest fra 1. september 1975 af en ny ordning efter afgivelse af betænkningen fra pristalsudvalget. Der træffes særlige foranstaltninger til hindring af lønstigninger ud over ovennævnte.

6. Der gennemføres en udsættelse af beskatning ved opsparing i overensstemmelse med Det konservative Folkepartis forslag i Folketinget (investeringskonti for alle), således at skatteudsættelsen især kan omfatte ekstraindkomst.

7. Der gennemføres forbedrede afskrivningsregler for erhvervslivet, i hvert fald for 1974-75.

Sådanne — eller tilsvarende — forslag vil kunne sikre, at omkostningsstigningerne bliver væsentlig lavere end ellers til gavn for beskæftigelse, produktion og betalingsbalance. Kompensation for prisstigninger, der herefter især vil være udenlandske, gives på en samfundsøkonomisk og privatøkonomisk måde: Ved skattelettelse i stedet for indkomstforhøjelse.